

Vasculaire dementie

Vasculaire dementie wordt veroorzaakt door problemen in de doorbloeding van de hersenen en is een van de meest voorkomende soorten dementie. Bij 16% van de mensen met dementie is vaatschade de hoofdoorzaak. Nog veel vaker is vaatschade in de hersenen niet de hoofdoorzaak van dementie, maar is het één van de oorzaken. Vasculaire dementie begint meestal bij mensen tussen 65 en 75 jaar oud, maar kan ook op jongere leeftijd voorkomen en komt vaker voor bij mannen.

Symptomen vasculaire dementie

Welke symptomen iemand met vasculaire dementie heeft, is afhankelijk van het hersengebied dat beschadigd is. Er zijn dus veel verschillen tussen mensen met deze ziekte. Wat vaak opvalt is dat men langzamer gaat denken, spreken en handelen. Men kan zich moeilijker concentreren en moeilijker meerdere dingen tegelijk doen. Naast de geestelijke achteruitgang kan iemand ook lichamelijke verschijnselen hebben, zoals minder stabiel lopen of langzamer lopen en zachter spreken. Soms kunnen Parkinson-achtige verschijnselen voorkomen, zoals trillen of stijfheid. Ook kan bijvoorbeeld verlamming, of gevoelsverlies ontstaan.

Verloop van de ziekte

Het verloop van vasculaire dementie is grillig en onvoorspelbaar. De ziekte begint vaak plotseling. Iemand met vasculaire dementie kan geleidelijk achteruitgaan, maar het kan ook plotseling slechter gaan door een beroerte of een reeks kleine beroertes (TIA's). Zolang er zich geen nieuwe beroertes voordoen, kan iemand daarna weer een tijd stabiel blijven.

In deze stapsgewijze ontwikkeling kunnen er stabiele periodes zijn met weinig achteruitgang of zelfs een beetje vooruitgang. Vooruitgang wordt gezien als de lichamelijke conditie verbetert, bijvoorbeeld na behandeling van een hoge bloeddruk. Iemand met vasculaire dementie zal langzaam meer moeite krijgen om informatie uit het geheugen op te roepen. Dan kost het bijvoorbeeld moeite om de namen van de kinderen op te roepen.

Eerste fase

Vasculaire dementie wordt dus veroorzaakt door problemen in de doorbloeding van de hersenen. Welke verschijnselen als eerste ontstaan, hangt af van waar en hoe ernstig de bloedvaten in de hersenen zijn getroffen.

In het begin kan iemand met vasculaire dementie nog weinig of geen last hebben van geheugenproblemen of veranderingen in de persoonlijkheid. Mensen kunnen wel:

- dingen langzamer zeggen of doen
- moeite hebben om op woorden te komen
- moeite hebben om van het ene onderwerp over te schakelen op het andere
- onhandiger worden
- moeite hebben om een planning te maken of het overzicht te houden.

Late fase

Iemand met vasculaire dementie blijft tot in een laat stadium zichzelf, zonder grote veranderingen in de persoonlijkheid of emotionele reacties. Hierdoor kunnen mensen met vasculaire dementie zich wel meer bewust zijn van de ziekte, wat kan leiden tot depressies. Op het laatst zullen geheugenproblemen ervoor zorgen dat iemand steeds minder besef heeft van de ziekte. Uiteindelijk moet iemand met vasculaire dementie waarschijnlijk worden opgenomen in een verpleeghuis.

Levensverwachting vasculaire dementie

De levensverwachting bij vasculaire dementie verschilt enorm per persoon en is afhankelijk van leeftijd, ernst van de ziekte en de aanwezigheid van andere ziektes. Gemiddeld leven mensen nog vijf jaar na de diagnose, maar het komt ook voor dat mensen meer dan 15 jaar met de ziekte leven. Een fatale beroerte of hartinfarct is meestal de reden van overlijden bij vasculaire dementie.

Oorzaken vasculaire dementie

Mensen met vasculaire dementie hebben veelal last van hart- en vaatziekten (gehad). Bijvoorbeeld langdurig een hoge bloeddruk, hartritmestoornissen, suikerziekte, TIA of beroerte. Het komt echter ook veel voor dat vaatschade een oorzaak is van dementie zonder dat iemand ooit een beroerte heeft bemerkt.

Bij een TIA is de bloeddorstrooming van de hersenen voor korte tijd onderbroken (bijvoorbeeld door een bloedstolsel). Hierdoor krijgen de hersenen onvoldoende zuurstof en functioneert een deel van de hersenen tijdelijk niet goed. Bij een TIA verdwijnen deze verschijnselen weer binnen 24 uur. Als dat niet gebeurt, spreekt men van een CVA ofwel beroerte.

Bij een beroerte stopt de bloedvoorziening naar een deel van de hersenen, door een stolsel of een bloeding, waardoor dit deel van de hersenen geen zuurstof krijgt en afsterft.

Behandeling en medicatie

Vasculaire dementie is op dit moment helaas nog niet te genezen. Risicofactoren voor onderliggende hart- of vaatziekten - zoals hoge bloeddruk - kunnen wel worden behandeld om zo veel mogelijk verdere schade te beperken. Daarnaast worden soms bloedverduunners gegeven, afhankelijk van het soort schade. Soms lijkt het juist beter om bepaalde medicijnen te stoppen omdat die complicaties kunnen geven.

Voor cognitieve problemen bij vasculaire dementie kan een revalidatiebehandeling uitkomst bieden. Deze therapie wordt meestal gegeven door een ergotherapeut, een psycholoog of een cognitief therapeut. Hierbij leert de patiënt beter om te gaan met concentratieproblemen, problemen met planmatig werken en met het houden van overzicht.

Meer informatie

Informatie is ontleend aan:

1. Alzheimer Nederland, <https://www.alzheimer-nederland.nl/> (geraadpleegd september 2024)
2. Alzheimer Nederland, <https://dementie.nl/> (geraadpleegd september 2024)

Voor hulp en advies:

- Bezoek <https://dementie.nl/hulp-en-advies>
- Alzheimer telefoon 0800-5088 (tussen 9-23 uur)
- Lotgenotenforum: <https://forum.alzheimer-nederland.nl/>
- Bezoek Alzheimer Café in je buurt <https://www.alzheimer-nederland.nl/regios>